

DRUGA SLOVSTVA.

»Archiv für Slavische Philologie etc.« von V. Jagić. Vierzehnter Band. Zweites und Drittes Heft. Davno sta že izšla drugi in tretji sešitek štirinajstega zvezka Arhiva. Vendar doslej nisem utegnil naznaniti in poročati o izvrstni vsebini. Tudi sedaj samo v kratkem. V drugem sešitku od 161.—191. strani nadaljuje A. Brückner svoje bajeslovno preučevanje, »Mythologische Studien«. Rečeni učenjak je znan v tej stroki že iz prejšnjih zvezkov Arhiva. Njegove študije dajejo največ luči slovanski temni mitologiji. Slovanski mitus je temen, in kar se je nekaj kot čisto gotovo pisalo o slovanskih božanstvih, dokazujejo novejša raziskovanja, da ni pristno pogansko, ampak pomešano s krščanstvom. Mikavno je, kar piše gosp. Brückner od 181. do 191. strani. Kar je na 188. strani: »Est ist namentlich beim Westslaven charakteristisch, dass ihm zu Mittag gleich wie zu Mitternacht Geister umgehen, es spuckt und versucht . . .« to velja tudi pri Slovencih vsaj deloma. — Od str. 192. do 235. poroča naš rojak dr. Oblak o najstarejšem slovenskem spomeniku: »Das älteste datirte slovenische Sprachdenkmal«. Ta spomenik je pisan na pergamentu v malo poznanem slovensko-beneškem narečju in sestoji iz raznih zapiskov, kateri niso vsi iz jednega leta, ampak, kakor poroča pisatelj (str. 192 in 193), iz l. 1459., 1486., 1492., 1502. in 1508. Vsebina teh zapiskov je o darilih, ustanovah bratovščine sv. Marije v Črnjevu. Gospod pisatelj je ponatisnil nekaj zapiskov ter na to poroča o ortografiji in gramatično in leksikalno o jeziku teh zapiskov. Marsikatero drobtinico za našo starejšo pisavo najdeš v tem spomeniku. Da navedem samo dve besedi, o katerih je tudi že pisal ta list. Na str. 231. berem »mašiti (missam celebrare) fe gima mafiti iedna mafa 24 etc. Heute spricht man maševati . . . dagegen kennt Kastelec (XVII. stol.) . . . noch das Verbum mašam; auf der Insel Veglia (Krk) mašiti neben mašivati . . .« Stari naš jezik torej pozna le »maša in maševati« in nič ne »meša«. Tudi le »rajnik« pozna (str. 232) omenjeni spomenik in ne »ranjki«, kakor navadno beremo. — E. A. Kozak piše: »Resultate meiner Forschungen im Kloster Soćawica in der Bukowina« od str. 235.—255. Tu je le začetek razprave. — Const. Jireček piše: »Zur Würdigung der neuentdeckten hulgar. Chronik« od 255—277. — Joan Bogdan je izdal v Arhivu (XIII. 526 . . .) iz srednjega veka kroniko, katere pisalec je živel v 15. veku. Vsakega zgodovinarja bode zanimala razprava gospoda Jirečka, katere vsebine ne moremo podati na tem malem prostoru. — »Kritischer Anzeiger« ima raznih knjig ocene, kakor Glagolitica . . . str. 258. do 293. Милетиць Старото склонение въ днешнитъ български нарѣчия 294—299 ocenjuje V. Oblak. Zadnja leta so začeli domači, kakor tuji učenjaki tudi proučevati zgodovino in posebno jezik Bolgarov. Vuk, Grigorovič, Jireček, Novakovič in omenjena knjiga Miletičeva pričajo nam o tem trudu. Mnogo je delal poslednji omenjeni pisatelj, da je zbral ostanke skladnje iz raznih narečij. Za podlago mu je bila »Mikl. Vergl. Gram.« III. Posebno zanimive so pa tudi

»Kleine Mittheilungen« 300—320. Kaj je to? To so pisma, katera je naš slavni rojak in učenjak Miklosich pisal izdajatelju Arhiva, gospodu dr. V. Jagić-u. Kdor ima priliko, dobiti »Arhiv« v roke, naj prebere pisma. Za čas mu gotovo ne bode žal, ampak vesel odloži knjigo, kadar prečita pisma. Vsa so čisto do kraja poučna. O tretjem sešitku XIV. zv. nekoliko prihodnjic.

Fr. S. Lekše.

»Argo« Zeitschrift für krainische Landeskunde. Redacteur, Herausgeber und Verleger: Alfons Müllner, Musealcustos in Laibach. Druck von Klein & Kovač in Laibach. 4°. — To je prva številka novega domačega lista v nemškem jeziku. Izhajati namerja vsak mesec na 1 do 1½ pole s prilogami in stane 4 gld. na leto.

Prva številka poroča o najdeni ladiji na močvirju, o gradu Predjamskem na Notr., o štajerskem grbu, kranjskih »gradiščih« in o raznih izkopinah. Vso tvarino je napisal gospod izdajatelj sam. Pridejana sta dva litografska lista z risbami gospoda izdajatelja. Ko dobimo več števil v roke, objavimo stvarno oceno.

Izvestja naših srednjih šol.

1. Jahresbericht des k. k. Staats-Obergymnasiums zu Laibach, veröffentl. am Schlusse des Schuljahres 1891/92 durch den Director Andreas Senekovič.

2. Jahresbericht des k. k. Staats-Untergymnasiums zu Laibach pro 1890/91 und 1891/92 veröffentl. am Schlusse des Schuljahres 1891/92 durch die Direction.

3. Jahresbericht des k. k. Ober-Gymnasiums in Rudolfswert für das Schuljahr 1891/92.

4. XLII. Programm des Staats-Obergymnasiums zu Klagenfurt. Herausgegeben am Schlusse des Studienjahres 1891/92 von dem k. k. Gymnasial-Director Dr. Robert Latzel. Buchdruckerei der St. Hermagor. Brud. in Klagenfurt.

V teh izvestjih nahajamo tri za nas zanimive spise: V izvestju ljublj. nižje gimnazije je slovenski spis: »O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredn slovensko-utrakvistiških gimnazij«, spisal A. Štritof. V novomeškem izvestju je nemški spis Ivana Vrhovca: »Ein Defraudationsprocess aus dem Jahre 1782.« Celovski »program« ima spis prof. Norberta: »Zur Geschichte des Gymnasiums in Klagenfurt«, ki se bode nadaljeval prihodnje leto. Če bode možno, ocenili bomo te spise. Sedaj izražamo dvojno željo: 1. da bi izvestje ljubljanske nižje gimnazije bilo slovensko, in 2. da bi objavljali naši slovenski srednješolski profesorji več slovenskih spisov.

»Slavische Vorlesungen« an der Universität in Leipzig im Wintersemester 1892/93: Leskien: Historična slovnica srbo-hrvaškega jezika. Slovnica bulgarskega jezika. Razlaga Gunduličevega »Osmana« s slovstveno-zgodovinskim uvodom. Vaje v branju staroslovenskih tekstov. — Scholvin: Staro-bulgarste vaje. Slovnica sedanjega ruskega jezika. — Wollner: Pregled zgodovine slovanskih slovstev.

P. Poljanski.